

senek bonyolult és fontos társadalmi folyamatokat, minden emberre érvényes morális döntéshelyzeteket. Rádasként ezek a történetek sokszor igazán szórakoztatók is. Eörsi szívesen és gyakran él az iróniával, önmagát sem kímélve. Dr. Nohának is vannak hibái, gyengeségei, méghozzá eléggé hétköznapiak. Őszintén néz szembe saját magával, és elismeri önteltségét, amely talán szükséges önigazolásának következménye, konokságát, amely inspirálta a munkában, kéjvágyát, melyet az élet mélyseges szeretete táplál. És a többi gyarlóságát is. Képes ezeket úgy tálni, hogy ha meg is szégyenül bizonyos helyzetekben önmaga előtt, gerincének sosem kell megroppannia. Noha doktor tisztában van saját infantilizmusával is, sőt valamelyest büszke rá. És, ha jobban belegondolunk, igaza van.

Akkor a legerősebb egy-egy szöveg, amikor maga a példatörténet önmagában is erős. Ilyen például a *Dr. Noha és egy író* című, benne a klasszikus-gyanús „botlani tudni kell” sorral, vagy a felkavaróan szuggesztív *Találkozás egy fiatalemberrel*. Nehéz lenne gyenge darabot találni a Noha-történetekben, mindegyiknek van valamilyen „trükkje”, amellyel képes hatni ránk. Éppen ezért nem értem, mi szükség volt a *dr. Noha naplójából* címre hallgató, közbeszúrt, dőlt betűs szösszenetekre; ezek minden vonatkozásban gyöngébbek, hiányzik belőlük a tör-

ténetekre jellemző tömör, ám mégis könnyed előadásmód. Mindent összevetve, dr. Noha történeteire talán mindenkinek szüksége lehet: aki bizonytalan, útmutatást találhat benne, aki bizonyos, megerősítést. Úgy tanulni pedig, hogy közben szórakozunk is egy kicsit, valószínűleg a legjobb. A kötet illusztrációit Eörsi János, az író nemrég elhunyt fia készítette.

CSALA BERTALAN

(*Noran Kiadó, Budapest, 2005,*
148 oldal, 1990 Ft)

DRMÁRIÁS BÉLA:

Lomtalanítás

DrMáriás könyvét akkor vettem először a kezembe, amikor a nyáron Montenegróba utaztam. Egy-két fejezet elolvasása után azt gondoltam, hogy barátaimmal is megosztok pár történetet. Szörnyülködtünk, sokszor elborzadtunk, kínunkban nevetgélünk is. Pedig ez a valóság.

Egyetérték a *Lomtalanítás* szerkesztőjével, Keresztury Tiborral, amikor azt mondja, hogy Máriás azoknak az embereknek a történetét írja meg, akiről az utcán elfordítjuk a tekintetünket, hogy lehetőleg ne érintsék, ne zavarják a jól berendezett életünket védő köröket. Fantáziája nem ismer határokat. Olyan

emberek életét, mindennapjait rajzolja elénk, akiknél valami nem stimmel. Egy tipikus háromemeletes bérház lakóiról kapunk kegyetlen, gyomorforgató, puritán leírást.

Már a könyv elülső borítóján látható kép sem sejtet semmi jót: egy kíméletlenül egyszerű, kegyetlenül nyers téglaház, italtól bebarnult foltokkal, rémült ablakszemekkel.

Összesen negyven lakó elképesztő mindennapjaiba pillanthatunk bele. Megtalálható itt vízvezeték-szerelő, táncosnő, orvos, testépítő, öreg cipész, tolókcsis hölgy, cukrász. A könyv olvasása közben joggal tehetjük fel a kérdést: mitől tud egy ember így elállatiasodni? Attól, hogy egy szobában él férj, feleség, gyerekek, kutya, macska, televízió?

Vagy a szegénységtől? A sok pénztől, mikor az ember mindent megkaphat? A drogoktól? Ott van példának Emi néni, aki a legszegényebbeknek tűnik a lakók között, és répa, gyökerek gyűjtögetése mellett halott emberek testrészeit főzi meg magának. Vagy Dávid, aki menedzser, jól keres. Miután zsebében a pénz, beindul a fantáziája, és csajok hirdetéseit böngészi. Majd belép a nagy házba, ahol egy egész sor nő várja, ő maga pedig rövidnadrágos matrórúhában van, macit szorongat a hóna alatt, ujját szopja. Perverz kis já-

téka végeztével hazamegy feleségéhez és kisfiához. Aberrált szexualitás. És boldogtalanság, beletörődés. A fő problémát, mint láthatjuk, nem a pénztelenség okozza, hanem a magány, mely nem biztos hogy társ nélküli.

Tivadar esetében eleinte kicsit fellélegezhetünk: ő számít az egyetlen művelt karakternek. Mindamellett, hogy szereti a természetet és az állatokat, sokat túrázik, hegyet más-

szik, rengeteget olvas. Ez a béke persze csak addig tart, amíg tanulmányozni nem kezdi Nietzsche egyik kötetét, hogy később sajátos módon próbálja bizonyítani, mi is a szellem.

A könyv elolvasásával sokat megtudhatunk a magyar társadalom legaljáról és a reménytelenségről. Az ebből való kitörésre irányuló halvány vágy sem jelenik meg az emberek többségénél.

Máriás jól odateszi elénk írásait: tessék, itt van, feketén-fehéren, szemegessetek belőle. A kötet olvasójának viszont azt ajánlom, hogy ne fantáziáljon túl sokat, mert kevés olyan ember marad, akiről csak a jót feltételezi.

ELEK TÜNDE

(Konkrét Könyvek, Budapest, 2004,
133 oldal, 1680 Ft)

